

Propunere de amendare a proiectului de act normativ privind căutarea persoanelor dispărute, supus dezbaterii publice de către Ministerul Afacerilor Interne

RoTIP apreciază activitatea Ministerului Afacerilor Interne de a iniția, în procedură de urgență, un proiect de act normativ care vizează căutarea persoanelor dispărute și, totodată, de a sublinia *"necesitatea stabilirii cu celeritate a măsurilor care să permită luarea, în cel mai scurt timp și în parametri de eficiență, a unor decizii strategice la nivelul Poliției Române cu privire la instituirea unor mecanisme adecvate de gestionare a fenomenului persoanelor dispărute."*

Atragem atenția asupra faptului că numeroase articole din cadrul acestui proiect de act normativ restrâng libertăți constituționale, iar eliminarea sau modificarea acestor articole ar face procedurile de căutare a unei persoane dispărute complet ineficiente. Ne raliem poziției APADOR-CH care menționează că, în conformitate cu art. 115(6) din Constituția României, Guvernul poate să emită ordonanțe de urgență care, printre altele, NU afectează libertățile constituționale. Cum prezentul act normativ, pentru a fi eficient, trebuie să interfezeze în anumite condiții cu drepturi fundamentale, adoptarea lui poate fi făcută doar printr-un act normativ de tip "lege", adoptat în procedură de urgență în Parlament.

Prin urmare, solicităm Ministerului Afacerilor Interne să revină la forma inițială a prezentului act normativ, aceea de "lege", și să demareze cât mai repede procedura de adoptare a acestuia. Orice continuare a tergiversării în procedura de adoptare a acestui act normativ afectează în mod direct posibilitatea de identificare rapidă a persoanelor care dispar zilnic. Menționăm că în 2019 au fost înregistrate aproximativ 4.000 de cazuri de copii dispăruți dintre care 10% nu au fost încă identificați. Mai mult, actul normativ nu poate fi aplicabil imediat după momentul publicării sale în Monitorul oficial, ci, estimăm noi, cu o decalare de aproximativ 1 an de zile. De aceea, solicităm o responsabilitate maximă din partea Guvernului, și în mod special a Ministrului Afacerilor Interne, în vederea identificării soluțiilor rapide de adoptare a acestei legi, atât de mult așteptată de români de mai bine de 1 an, după "experimentul Caracal".

Cu privire la conținutul actului normativ supus dezbaterii publice în data de 11 septembrie 2020, RoTIP a identificat o serie de omisiuni și neconcordanțe legislative care afectează atât drepturi fundamentale, cât și bunul mers al procedurilor administrative implementate și atrage atenția asupra următoarelor aspecte esențiale:

1. Întrucât noțiuni juridice utilizate în proiectul prezentului act normativ se regăsesc și în Codul de Procedură Penală, se impune necesitatea respectării cerințelor de tehnică legislativă consacrate prin Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, sub

aspectul menționării legii generale aplicabile și corelării dispozițiilor instituite prin prezenta inițiativă legislativă cu cele ale Codului de Procedură Penală care ar trebui să reprezinte dreptul comun în această materie. Existența unor necorelări ar putea duce la încălcarea art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală deoarece ele afectează cerințele de stabilitate și eficiență legislativă, conform procedurilor constituționale și legale¹.

2. Metodele speciale menționate în proiectul prezentului act normativ, la art. 38², constituie o ingerință în viața privată a persoanelor supuse acestor măsuri deoarece includ metode de supraveghere și cercetare reglementate de către Codul de Procedură Penală (art.138-147), fapt pentru care considerăm că se impune obținerea autorizării din partea judecătorului de drepturi și libertăți pentru utilizarea acestor metode speciale de către procurorul de la parchetul de pe lângă tribunalul în a cărei circumscripție se află unitatea teritorială competentă care face cercetările de căutarea unei persoane dispărute, la solicitarea unității de poliție (art.40 alin.2).

În acest sens, solicitarea noastră se fundamentează pe următoarele aspecte:

- a) Curtea Constituțională a decis în numărate cauze că metodele speciale de supraveghere sau cercetare nu pot fi realizate anterior începerii urmăririi penale, întrucât sunt folosite numai în cazul unor suspiciuni rezonabile cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni (dispozițiile art. 139 alin. (1) lit. a) și art. 140 alin. (2) CPP). Metodele de căutarea a dispariției prevăzute de proiectul de act normativ prezintă clar elemente de metode de supraveghere sau cercetare, ca urmare, aceste metode sunt nelegale și neconstituționale³ și trebuie să fie corelate cu normele CPP;
- b) Metodele speciale de căutare care includ o serie de metode de supraveghere sau cercetare tehnică pot fi realizate numai de către organele de urmărire penală enumerate la art.55 alin.(1) din CPP, respectiv procurorul, organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de

¹ [Decizia Curții Constituționale nr. 494](#) din 10 mai 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor [art. 58 lit. ad\) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 109/2005](#) privind transporturile rutiere, publicată în Monitorul Oficial nr. 407 din 19 iunie 2012;

² Printre aceste metode speciale amintim: interceptarea, accesul, monitorizarea, colectarea sau înregistrarea comunicărilor efectuate prin telefon, sistem informatic ori prin orice alt mijloc de comunicare (art. 38 alin.6); pătrunderea într-un sistem informatic sau mijloc de stocare a datelor informatice fie direct, fie de la distanță, prin intermediul unor programe specializate ori prin intermediul unei rețele (art. 38 alin.5); percheziționarea trimiterilor poștale - verificarea, prin mijloace fizice sau tehnice, a conținutului scrisorilor, obiectelor sau al altor trimiteri poștale (art. 38 alin.7); percheziția la domiciliu - cercetarea fizică sau prin mijloace tehnice a unui spațiu delimitat în orice fel, care este folosit ca locuință de o persoană fizică sau ca sediu de o persoană juridică, precum și a obiectelor care se găsesc în acel spațiu (art. 38 alin.4); cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare și a altor operațiuni efectuate sau care urmează a fi efectuate prin intermediul unei instituții de credit ori al altei entități financiare, precum și obținerea de la o instituție de credit sau de la altă entitate financiară de înscrisuri ori informații aflate în posesia acesteia referitoare la tranzacțiile sau operațiunile unei persoane (art. 38 alin.4); datele privind sănătatea fizică sau mentală a unei persoane fizice, inclusiv datele privind acordarea de servicii de asistență medicală care dezvăluie informații privind starea de sănătate a unei persoane (art. 38 alin.4) etc.

³ [Decizia Curții Constituționale nr 51 din 2016 referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. \(1\) din Codul de procedură penală](#), publicată în Monitorul Oficial 190 din 14 martie 2016, [Decizia Curții Constituționale nr.244 din 2017](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.529 din 6 iulie 2017

cercetare penală specială, și pot fi reglementate numai în concordanță cu prevederile CPP privind metodele speciale de supraveghere și cercetare penală;

- c) Dacă s-au folosit metodele speciale de căutare, așa cum sunt prevăzute de această propunere legislativă privitoare la dispariția unei persoane care prezintă elemente de pregătire sau săvârșire a unei infracțiuni, probele obținute pe parcursul aplicării acestora, în contextul actualei propuneri, nu pot fi folosite în procesul penal pentru că sunt lovite de nulitate absolută potrivit art. 102 alin. (3) din Codul de procedură penală;
- d) Practica judecătorească din domeniul penal nu reglementează situații de soluționare de către instanța de judecată a unei sesizării venită direct din partea organelor de poliție, ci doar mijlocită de către procuror.

Având în vedere cele menționate mai sus se impune corelarea în acest sens a conținutului art.40, art.41, art.42 și art.43 cu articolele 138-147 CPP și includerea organelor de poliție judiciară în componența unităților de poliție competente în căutarea persoanelor dispărute.

- 3. Continuitatea sau valabilitatea datelor și informațiilor colectate de unitatea teritorială competentă pe parcursul cercetărilor administrative atunci când dispariția unei persoane are legătură cu săvârșirea unei infracțiuni. Considerăm ca datele și informațiile din dosarul dispariției nu pot fi distruse la fiecare 3 luni, așa cum se prevede la art. 15 alin.4, ci acestea ar trebui păstrate în dosarul dispariției până la trecerea în evidență pasivă. Aceste prevederi ar trebui corelate cu art. 19 și art. 55 care reglementează urmărirea penală într-o cauză penală în care persoana dispărută are calitatea de persoană vătămată.

Menționăm că este important ca orice date și informații colectate de unitatea teritorială competentă să fie păstrate deoarece ele pot fi utile în coroborare cu alte date obținute ulterior pe parcursul cercetării administrative sau în cadrul urmăririi penale atunci când dispariția unei persoane are legătură cu săvârșirea unei infracțiuni.

În consecință, solicităm amendarea actului normativ supus dezbaterii publice în conformitate cu propunerile menționate mai sus și cu cele incluse în tabelul de concordanță atașat prezentului document.

Cu aleasă considerație,

Silvia Tăbușcă

